

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Anna Dziergawka

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

w sprawie **D. O.**,

ukaranego za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2025 r. w Izbie Karnej,

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),

kasacji wniesionej na niekorzyść ukaranego przez Prokuratora Generalnego

od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Brzegu

z dnia 26 maja 2025 r., sygn. akt II W 273/25

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w Brzegu do ponownego rozpoznania.**

Antoni Bojańczyk

Zbigniew Kapiński

Anna Dziergawka

UZASADNIENIE

D. O. został obwiniony o to, że w dniu 30 kwietnia 2025 r. o godz. 00:20 na odcinku autostrady [...], prowadził samochód dostawczy marki I./J. model [...] o nr

rej. [...], nie mając do tego wymaganych uprawnień, tj. o czyn z art. 94 § 1 k.w. (wniosek o ukaranie *k. 10* akt sprawy II W 273/25).

Sąd Rejonowy w Brzegu, wyrokiem nakazowym z dnia 26 maja 2025 r., sygn. akt II W 273/25, uznał obwinionego D. O. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu we wniosku o ukaranie opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego wykroczenie z art. 94 § 1 k.w. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę grzywny w kwocie 1.500 zł (*pkt I*), na podstawie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 94 § 1 k.w. orzekł wobec obwinionego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy (*pkt II*), a także orzekł o kosztach postępowania (*pkt III*) (*k. 18* akt sprawy II W 273/25).

Wyrok ten, wobec braku sprzeciwu którejkolwiek z uprawnionych stron, uprawomocnił się w dniu 20 czerwca 2025 r.

Od powyższego wyroku kasację na niekorzyść obwinionego wniósł Prokurator Generalny.

Zaskarżając wyrok w całości i zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa: procesowego, tj. art. 93 § 2 k.p.s.w., poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że występują przesłanki do rozpoznania sprawy D. O. w postępowaniu nakazowym, skutkiem czego obwiniony został uznany za winnego i ukarany za popełnienie wykroczenia kwalifikowanego z art. 94 § 1 k.w., polegającego na kierowaniu pojazdem, w dniu 30 kwietnia 2025 r., bez wymaganych do tego uprawnień, podczas gdy okoliczności popełnienia zarzucanego mu czynu i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego budziły wątpliwości, albowiem z załączonych do wniosku o ukaranie materiałów nie wynika, by w czasie popełnienia przedmiotowego czynu D. O. nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdami, a wskazują one, że obwiniony jedynie nie miał przy sobie wymaganego dokumentu w postaci wydanego w Wielkiej Brytanii prawa jazdy, które to zachowanie mogło realizować ustawowe znamiona jedynie wykroczenia z art. 95 § 1 k.w., a nie przypisanego z art. 94 § 1 k.w. (*pkt 1*) oraz procesowego i materialnego, tj. art. 94 § 1 k.p.s.w. w zw. z art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 29 § 2 k.w., poprzez zbyt ogólnikowe określenie rodzaju pojazdów, w

sytuacji gdy obowiązkiem sądu było precyzyjne wskazanie rodzaju pojazdu, którego orzeczony zakaz dotyczy (*pkt 2*), wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Brzegu do rozpoznania w postępowaniu zwyczajnym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, stąd uzasadnione było jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie przewidzianym w przepisie art. 535 § 5 k.p.k.

W pełni podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisów wskazanych w zarzutach kasacji, co z uwagi na charakter tych uchybień i ich następstwa, miało istotny wpływ na treść wyroku.

Odnosząc się do zarzutu oznaczonego w *pkt. 1 petitum* kasacji, słusznie wskazano, że w sprawie brak było warunków do wydania wyroku w trybie przewidzianym przez przepisy Rozdziału 16-go Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia — *Postępowanie nakazowe*. Rzecz w tym, że wydanie wyroku nakazowego w sprawach o wykroczenia jest możliwe — jak stanowi ustawa procesowa — tylko w sytuacji, gdy okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości (93 § 2 k.p.s.w.). Rozstrzyganie na posiedzeniu w trybie nakazowym bez udziału stron, możliwe jest tylko wtedy, gdy brak wątpliwości, o których mowa w art. 93 § 2 k.p.s.w. ma oparcie w załączonym do wniosku o ukaranie, a uznanym przez sąd za ujawniony, materiale dowodowym. Brak wskazanych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno odnośnie do sprawstwa danego czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem jego wyjaśnień, jak i innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających. W judykaturze wskazuje się wręcz, że nie należy orzekać wyrokiem nakazowym, gdy obwiniony nie przyznaje się do winy i przedstawia odmienne okoliczności zdarzenia (por. m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2009 r., IV KK 60/09, SIP «Lex» nr 524058, czy 22 czerwca 2016 r., sygn. akt III KK 198/16).

Tymczasem w sprawie treść depozycji procesowych złożonych przez D. O. oraz dokument w postaci informacji z Krajowego Rejestru Karnego stoi na przeszkodzie uznaniu, że okoliczności czynu i wina obwinionego nie budziły żadnych

wątpliwości w rozumieniu art. 93 § 2 k.p.s.w. Wprawdzie obwiniony, jak wynika z protokołu przesłuchania w dniu 30 kwietnia 2025 r. (k. 3-5 akt sprawy II W 273/25), po sprawdzeniu w systemie CEPIK, że „nie posiada uprawnień” (k. 4), przyznał się do zarzucanego mu czynu, to jednak w dalszej części depozycji zaznaczył, że posiada angielskie prawo jazdy, które cyt. „(...) fizycznie zostało zabrane przez policję i odesłane do Anglii” (k. 5). Z dokumentu w postaci informacji z Krajowego Rejestru Karnego z dnia 12 maja 2025 r. wynika zaś, że D. O. w dniu 15 marca 2016 r. został w Wielkiej Brytanii prawomocnie skazany na karę grzywny m. in. za dokonanie przestępstwa przeciwko zasadom bezpieczeństwa ruchu (k. 9). Zgromadzone dowody dają zatem asumpt do postawienia tezy, że w czasie inkryminowanego zdarzenia, obwiniony nie posiadał przy sobie wymaganego dokumentu zagranicznego (angielskiego) prawa jazdy, co wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 95 § 1 k.w., natomiast nie sposób twierdzić, iżby nie posiadał wówczas niezbędnych uprawnień do prowadzenia pojazdu mechanicznego, w rozumieniu art. 94 § 1 k.w. W trakcie prowadzonych w sprawie czynności wyjaśniających nie ustalono jednak, kiedy, gdzie, z jakiego powodu i która jednostka Policji odebrała dokument w postaci angielskiego prawa jazdy, jak również, dlaczego został on przesłany do Wielkiej Brytanii oraz czy z tego względu kierowca faktycznie utracił uprawnienia do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Dopiero po wyjaśnieniu tych wątpliwości, jak słusznie podnosi Autor kasacji, możliwe byłoby rozstrzygnięcie czy w dniu zdarzenia D. O. zrealizował znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., czy tylko z art. 95 § 1 k.w., co w konsekwencji sprzeciwiało się wyrokowaniu w trybie nakazowym i nakazywało rozpoznanie sprawy na rozprawie. Postępowanie nakazowe jest bowiem instytucją prawa procesowego, zastrzeżoną do najbardziej oczywistych przypadków, w których materiał dowodowy, znajdujący się w aktach sprawy, jest na tyle jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych zastrzeżeń i pozwala orzec w przedmiocie wniosku o ukaranie na posiedzeniu bez udziału stron (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2024 r., sygn. II KK 323/23, LEX nr 3688598).

W realiach niniejszej sprawy zarówno okoliczności przedmiotowego czynu, jak i wina D. O., budziły wątpliwości, zatem orzekanie przez Sąd Rejonowy w Brzegu w trybie nakazowym, nastąpiło z rażącym naruszeniem art. 93 § 2 k.p.s.w. Uchybienie

to miało też istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia bowiem aktualnie nie można wykluczyć, że obwiniony winien zostać pociągnięty tylko do odpowiedzialności za wykroczenie z art. 95 § 1 k.w., który to przepis w odróżnieniu od art. 94 § 1 k.w. przewiduje odmienną, łagodniejszą sankcję, bowiem ustawa przewiduje jedynie karę grzywny do 250 złotych lub karę nagany - zamiast kary aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1500 złotych, jakie można wymierzyć na podstawie art. 94 § 1 k.w. Ponadto, za wykroczenie z art. 95 § 1 k.w. ustawodawca nie przewiduje orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, który w związku z ukaraniem za czyn z art. 94 § 1 k.w. ma charakter obligatoryjny (art. 94 § 3 k.w.). Dlatego dopiero gdyby miało się okazać, że kierowca pojazdu D. O. w dniu kontroli drogowej nie posiadał nie tylko dokumentu prawa jazdy, ale również uprawnień do prowadzenia pojazdów — zakwalifikowanie takiego czynu jako wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. będzie uzasadnione.

Przechodząc do zarzutu oznaczonego w pkt. 2 *petitum* kasacji, należy przyznać też słusność Autorowi kasacji, gdy wskazuje, że Sąd *meriti* nie spełnił też wymogu określonego w art. 29 § 2 k.w., gdyż w pkt. II sentencji wyroku nakazowego orzekając wobec obwinionego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy, nie określił rodzaju pojazdu, którego zakaz dotyczy, co czyni zapis ten zbyt ogólnikowy i wymaga doprecyzowania poprzez wskazanie rodzaju pojazdu. Jak wskazał Sąd Najwyższy w jednym ze swoich judykatów, „określając w art. 29 § 2 k.w. zakres przedmiotowy prowadzenia pojazdów, ustawodawca przewidział, że zakazem może być objęty pojazd lub pojazdy i orzeczenie każdorazowo winno wskazywać rodzaj lub rodzaje pojazdów, których zakaz ma dotyczyć. Zakazem mogą być zatem objęte zarówno pojazdy przeznaczone do ruchu lądowego, jak i wodnego lub powietrznego” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2008 r., WK 7/08, OSNwSK 2008/1/923, LEX nr 531274). Wskazać tu również należy, że zgodnie z treścią art. 504 § 1 pkt 5 k.p.k., który z mocy art. 94 § 1 k.p.s.w. znajduje odpowiednie zastosowanie w sprawach o wykroczenia, wyrok nakazowy powinien zawierać wymiar kary i inne niezbędne rozstrzygnięcia. Rozstrzygnięcie co do wymiaru kary należy rozumieć jako wskazanie rodzaju kary, jaką sąd orzeka oraz określenie jej rozmiaru w sposób precyzyjny i zrozumiały, umożliwiający jej

prawidłowe wykonanie. Wymóg ten wiąże się ściśle z rozwiązaniami prawa materialnego, których niespełnienie stanowi rażące naruszenie tej sfery prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2010 r., V KK 301/09, OSNKW 2010, z. 6, poz. 52). Wskazany w ww. judykcie wymóg odnosi się również - jak słusznie podnosi Autor kasacji - do orzekania w zakresie „innych niezbędnych rozstrzygnięć”, m. in. co do zakazu prowadzenia pojazdów, zgodnie z art. 29 § 2 k.w.

W niniejszej sprawie powyższych wymogów sąd nie dopełnił, co oznacza, że rozstrzygnięcie z pkt. II sentencji wyroku nakazowego jest zbyt ogólne i, zgodnie z wolą ustawodawcy, wymaga doprecyzowania poprzez wskazanie rodzaju pojazdu, którego orzeczony zakaz dotyczy. Również i to uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku bowiem orzeczony zakaz nie tylko nie spełnił dyspozycji art. 29 § 2 k.w., poprzez brak wymaganego określenia rodzaju pojazdów, których dotyczy, ale również na etapie postępowania wykonawczego spowodował powstanie wątpliwości co do sposobu jego wykonania, co skutkowało wystąpieniem przez Sąd orzekający do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o sporządzenie w tej sprawie kasacji (k. 24 akt sprawy II W 273/25). Sposób redakcji sentencji wyroku w pkt. II rażąco zatem narusza przepisy prawa procesowego i materialnego wskazane w zarzucie kasacyjnym.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k., orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[r.g.]

Antoni Bojańczyk

Zbigniew Kapiński

Anna Dziergawka